

Isaac ben Moses, of Vienna, ca. 1200-ca. 1270

③

ספר

אור זרוע

השלם

לרבנו יצחק ב"ר משה מוינא

הלכות שבת ועירובין

יוצא לאור במהדורה חדשה ומתוקנת
על פי כתבי יד
עם שינויי נוסחאות, מקורות וביאורים

נלווה אליו קונטרס מרחיב האור
חידושים וביאורים על ספר אור זרוע
מאת הגאון רבי אברהם מארינבערג זצ"ל
יו"ל לראשונה מכת"י המחבר

מכון תורני ישיבת אור עציון
מכון ירושלים • תשס"א

כתוב בו מדברים המותרים בשבת כגון לשדך
 לתינוקת ליארס ותינוק ללמדו ספר גזירה שמא
 יקרא בשטרי הדיוטות, כדתנן פרק¹⁵⁰ שואל (קמח,
 ב) מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל
 לא מן הכתב. ואמרו בגמ' (קמט, א) מאי טעמא רב
 ביבי אמר גזירה שמא¹⁵¹ ימחוק אביי אמר גזירה
 שמא יקרא בשטרי הדיוטות. ופירש רש"י נשטרי
 הדיוטות של מקח וממכר, דהנהו אסירי משום ממצוא
 חפצך ודבר דבר¹⁵² (ישעיהו נה, ג). ואשכחן
 בירושלמי דקפיד אפילו אשיחה יתירה בשבת
 דאמר פרק אילו קשרים (שבת פט"ו ה"ג) אמר ר'¹⁵³
 חייא בר בא ר' שמעון בר יוחאי כד הוה חמי
 לאימיה דמשתעייה סגין הוה¹⁵⁴ אמר לה אימא
 שבת¹⁵⁵ היא ושתקה.

ומורי ר' אביי¹⁵⁶ העזרי כתב להיתר כדפרישית
 בשלהי¹⁵⁷ פרק אין צדין¹⁵⁸ וראיתי כתוב
 בשם רבינו שמריה זצ"ל¹⁵⁹ דחולה שחלה
 וביקש לשלוח אחר אהובו בשבת דשרי ליה
 להשכיר רץ ולהתנות עמו אפילו בשבת
 תטרף דעתו של חולה, דאמרין פרק מי שמת

ולא¹⁴⁴ קצץ, לבית שמאי כדי שיגיע לבית מי¹⁴⁵
 שנשתלחו לו ולבית הלל כדי שיגיע לבית
 הסמוך לחומה והלכה כבית הלל. ואתי שפיר
 לר' עקיבה אליבא דבית הלל דלעילינ¹⁴⁶ דהכא
 החמירו מפני שהוא נושא כתבו של ישראל
 ודמי לשלוחו טפי מדלעיל דאמרי אדעתא
 דנפשיה קעביד שהרי לצורכו קנאם ולצורכו
 שאלם¹⁴⁷.

ודמי לשלוחו טפי מדלעיל דאמרי אדעתא
 דנפשיה קעביד שהרי לצורכו קנאם ולצורכו
 שאלם¹⁴⁷.

ופי' ה"ר¹⁴⁸ ברוך מריגנשבורק זצ"ל¹⁴⁹ שאם הביא
 לו נכרי¹⁵⁰ כתב בשבת שאסור אפילו לעיין בו כך
 בלא קריאה, דנהי דליכא איסורא בהבאת גוי
 הבדידיה קא טרח סוף סוף בשביל ישראל הביאו
 ואסור להנות ממנו אותה הנאה. ואיני¹⁵¹ רואה
 דבריו בזה דדבר הבא מחוץ לתחום אינו אסור
 אלא גזירה שמא ילך בעצמו ויביא, כדמוכח פי'
 רש"י גבי דורון שהביא גוי לישראל פרק אין
 צדין¹⁵² (ביצה כד, ב, כה, א) אבל גבי כתב שבא מחוץ
 לתחום מעיר אחרת יכול להיות¹⁵³ דמותר מפני
 שאין לירא שמא ילך בעצמו אחריו להביאו.

מיהו מטעם אחר נראה בעיני שאסור לקרות אפילו
 בכתב שיש לו בבית שהובא לו מערב שבת ואפילו

שובתא 155. אביי: א אבי 156. בשלהי: ד חסר
 157. שחלה בשבת: נ שחלה 158. שרי: ב מותר
 159. לקרות: ב לקרוא 160. לו: ב חסר
 161. מערב: ט בערב 162. על התינוק: ט ב על
 התינוקות

144. מי: פ חסר 145. מי: ט מי 146. ה"ר: פ
 הר"ר 147. נכרי: ד [עכו"ם] 148. ואינו: א ואנו
 149. להיות: ד להנות 150. פרק: ד בפ'
 151. שמא: פ שמא קרא בשטרי הדיוטות 152. אמר
 ר': פ אומר רב 153. הוה: פ חסר 154. שבת: ד

ממלאכת שבת ולא שמא ילך. ונראה שגם הגר"א (שו"י)
 סבר שיש לתקן לשון המרדכי בשם רש"י מאותה סיבה,
 ואינו מצוין לאו"ו. אולם המהרש"א (שם ד"ה בפרש"י) ישב
 הגרסא, שדווקא כמעשה בגוף הדבר סובר רש"י שאסור
 בהנאה בכל אופן כמעשה שבת ולא בהבאה מחוץ לתחום.
 סב איסור הקריאה באגרות משום שטרי הדיוטות ואפילו
 הגיעו מע"ש הזכיר גם רשב"א (קמט, א ד"ה לא לעולם),
 מרדכי (ע, ב הנה) בשם ריש אורין, והגהות מימוניות
 (פכ"ג, ט) כותב כן בשם רבינו. וכן פוסק הטור (שו"י).
 סג ראבי"ה (תשמד) הביא דבריו רבינו בהל' יו"ט (סי' שנה)
 ובמרדכי (שבת ע, ב הנה, ובביצה כג, א תרסה), ובהגהות
 מימוניות (הל' יו"ט פ"ב, כ, שבת פ"ו, ג), וכן דעת ר"ת

נח בגמ' שם (יה, ב) ודבריו הובאו לעיל (אות ד), הסובר
 שלב"ה מותרת המכירה לגוי בערב שבת בכדי שיצא מפתח
 ביתו.
 נט התרומה (וכ"ב) המרדכי (סי' רנו ע, ב) וכן המג"א (רמז,
 ב) והמ"ב (שם, ה) מביאים סברא זו במענה על השאלה מדוע
 מחמירים בענין זה וצריך קציצה, או שיש באותו מקום בי
 דואר.
 ס לא מצאנו דבריו במקור נוסף.
 סא המרדכי (ביצה סי' תרסה כג, א) מביא גם הוא טעם זה
 בשם רש"י. ברש"י בסוגיה (כה, א ד"ה חוק) בסוף הדבור
 מובא מעין טעם זה "גזירה שמא ישלח בשבילי", אך הרש"ל
 מוחק הלשון משום שלשיטת רש"י טעם האיסור הנאה

Eli'ezer ben Joel, hg-LVI, of Bonn, 12th/13th cent.

5

ספר ראבי"ה

הוא

אבי העזרי

לרבינו אליעזר ברבינו יואל הלוי ז"ל

כרך שני

פסחים יומא ר"ה מגילה סוכה ביצה

חגיגה מו"ק תענית

ת"ב - תתצ"א

יו"ל בהגהה מחודשת מתוך כת"י

עם הגהות והערות

על ידי

דוד בהגאון ר' שריה שליט"א דבליצקי

בני-ברק תשס"ה

טוב שמותר לקבלו ואינו מוקצה, ולא מיבעיא לישראל אחר אלא לאותו שנשתלח הכתב מותר, דליכא למיחש הכא שמא ירבה בשבילו, כדחזינן גבי גוי שהביא דורן לישראל וכו'. ומשום מוקצה ליכא, דהא דורן הבא מחוץ לתחום מותר לישראל אחר, ואילו היה מוקצה היה אסור לישראל אחר נמי.

ואין לאסור לקרות בו כדאמרינן בפרק שואל (קמט ע"א) שמא יקרא בשטרי הדיוטות, ומשמע דאסור לקרות בס', והני מילי שטרי חוב, ומונה אדם את אורחיו דמי נמי לשטרי חוב שדעתו לכתוב ולמנותם, הילכך גזרו, אבל שאר כתבים לא'. ובשם רבינו שמואל שמעתי שיש חילוק בין קריאה בפה לראיה בעלמא, וזכר לדבר דתנן בפרק קמא דשבת (יא ע"א) לא יקרא לאור הנר באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקת קוראין".

תשמה

מצאתי בתשובות² המבשל כמה תבשילין ביום טוב ולא אכל מכולם בתוך הסעודה הואיל ולצורך יום טוב היה מבשלם תחלה ועכשיו אין צריך לאכול מכל אחד ואחד אין בכך כלום ולא הוי מכין מיום טוב לחול.

תשמו

ירושלמי בסוף פרקין (ה"ב) תני אין מפרקין את המנעל מעל האמור ביום טוב אבל מפרקין אותו בחולו של מועד.

הכיום טוב וכו'. ה. כלשון הגמרא כד ע"ב. ב. במהר"ם וכמרדכי: אלא אפי"ו לאותו שנשלח לו הכתב וכו'. י. וכדעת ר"ת שהביאו תוס' בשבת דקט"ז ע"ב דאין באגרות שלום משום שט"ה וכ"ד הרמב"ן. ודלא כרש"י והרא"ש ועוד ראשונים. עי' כ"ז בטוב"י סי' שז. ואו"ז בהל' ע"ש סס"י ב [הר"ד בהגמ"י פכ"ג מהל' שבת הג' ט] משמע שדעתו לאסור ואח"כ הביא שראבי"ה מחיר. יא. וכ"ד ר"ב ממגנצא הר"ד בהגמ"י הל' שבת הנ"ל [דדיבור אסור הרהור מותר]. ועי' ב"י שם סי"ד שכתב שכ"ד מהר"ם. וצ"ח בשו"ע סב"א זו לענין להתיר לקרוא באגרת השלוחה אליו. עי' מ"ב שם סקנ"ד ושה"צ סק"ס. ודעת רבינו יונה [שהובא בדא"ש שבת פ' שואל] ה"טור שם דאפילו לעיוני אסור. ורמז רבינו לדבריו כאן לעיל סי' שנה. יב. מחזור

ובקשין דשרי, בהצעה אבל לא בהעלאה². וכן בגדי כהונה דקשין כדמוכח בערכין (ג ע"ב) וביומא (סט ע"א). ובדבר זה לא נאריך כאן. וסלקא שמעתא דנמטא גמרא דנרש ועדילרין² וצדרי דפשיטי ודביוני אין בהם משום כלאים משום דלא חזי להתחמם מהם. והני² אפילו בהעלאה שרי כעין כובעים שאנו מכסים בהם ראשינו. אבל (לא) כל דבר שדרכן ללבוש גזרו בלבישת קשין מדרבנן. ואף על גב דמדמי להו, לאו לכולהו עניינהו מדמי להו אלא שמצינו שהקילו בקשין.

וסנדל המסומר מותר לטלטלו ואסור לנועלו. והכי מסקינן נמי בפרק כמה אשה (ס ע"ב) ואין הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דאוסר לטלטלו. בתשובות¹ בשם רב צמח בר שלמה ריש מתיבתא, חלוק שתפרו גוי או בגד שצבעו גוי אסור ליטול מן הגוי ביום טוב, דהכי אמרינן בפרק מקום שנהגו (נה ע"ב) בדיק לן רבא תנן מוליכין ומביאין כלים מבית האומן ותנן אין מביאין כלים מבית האומן, ומשינינן כאן בארבעה עשר כאן בחולו של מועד, דביום טוב ודאי אסור. אבל ודאי אם שיגר לו גוי כלים תפורין שנגמרו מלאכתן מערב יום טוב מקבל הימנו, שאין זה חמור יותר מדגים ופירות דבני יומן, פירוש דאדימי כבני יומן², אבל מערב יום טוב ניצודו או הפירות נתלשו מערב יום טוב, שמותר לקבל הימנו וכל שכן כלים תפורין.

7 ומתשובה זו למדנו נמי שאם הביא גוי מחוץ לתחום כתב לישראל בשבת או ביום

דקס"ו ע"ב. ג. עי' תוס' ד"ה אלא. ג. וכ"ה בערוך ע' עזרל ובדק"ס כאן. לפנינו ערדלין. ד. ככ"ל וצדרי. ושם גירסא היא. עי' ערוך ע' צדרא ובמוסף הערוך שם ובע' צדרא שפירושו בגד עב. ה. הובא במרדכי ר' תרסג וכתב שם וספר צפנת פענח פליג דהא מגין הוא בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. [ועי' תוס' כאן ד"ה אלא שגם הם התירו נמטא וכו' בהעלאה, אבל מטעם אחר כיון שכל עיקרו דנמטא וכו' אינו אסור אלא מדרבנן שאינו שנוע וכו']. והובא מהרדכי בב"י יו"ד סי' שא ס"ב. ו. עד סוף הסי' הועתק באו"ז ח"ב סי' שנה ורובו בתשו' מהר"ם ד"פ סי' תרנו ותרנו ובמרדכי רמז תרסד ואילך. וראש התשובה בהגמ"י פ"ב מהל' יו"ט הג' ל. והובאה התשו' מהמרדכי בב"י סי' רנב. (רא"א). ז. באו"ז: מכלל

7

Samson ben Zadok

ס פ ר

ת ש ב "ץ

ס א ת

רבינו שמשון בר צדוק ז"ל

כולל פסקי ומנהגי רבו

מהר"ם מרוטנבורג

עם הביאור החשוב

שבעת הנרות

מאת הגאון הגדול

רבי משה בצלאל האבדוק"ק סייני

מהדורה חדשה

עם הוספות יקרות ונכרות

השמטות והשלמות לתשב"ץ

הערות כת"י הגאון רבי ירוחם פישל פרלא ז"ל

הערות וביאורים מאת חו"ר כולל אברכים „טהרת יום טוב”

קונטרס „זהרי חמה” מאת הר"ר משה חיים הכהן ש"פ שניידר

יוצא לאור

ע"י כולל לאברכים מובהרים

טהרת יום טוב

בנשיאות כ"ק האדמו"ר מהעלמעץ שליט"א

ע"י חינוך זולת כשנרדף גם להחיותו עלמו [ומדוע שלא הזכיר מד' הט"ז הנזכר כלל] פ"ט. ולדבריו גם ד' המרדכי יש לאוקמי באופן שהחיותו לרדף המפחה גם בעד עלמו. ומש"ס הפרמ"ג ללמוד היתר אמירה לחיותו למלוא דביהכ"ט כמו שבות דשבות על ידי כותי דשרי במקום מלוא ומסיק זה ב"ע דלא דמי ע"ס. והג"ל דוראי לא דמי דקטן המור מכותי וכדחזינן בר"פ מי שהשך המבואר דערדף ליתן כיסו לכותי מלהניח על החמור ולהניח על החמור מליחן לקטן. ואם כן אין ללמוד היתר אמירה לקטן מהיתר אמירה לכותי כג"ל: **נז** רק שלא יגע בהם. כ"מ בעור סו' ט"ז וכו' הב"י משום מוקלה ע"ס. וק"ל הלשון שלא יגע. דהא נגיעה במוקלה מותר כמבואר בסומן ג"ה. והל"ל שלא יטלטל: **נח** סכום המעות ח"י להזכיר. ובהגהה התייר גם זה משום דהוי חפצי שמים. ובא"ר סומן ט"ז סק"ח כתב דס"ל דאיסור מקח וממכר כפירוש ראשון דרש"י בבב"א דף ל"ז משום חפץ חבל לטעם הב' דמו"מ לאו בכלל חפץ חבל ממש כתיבה גם במקום מלוא חסור כשאר שבותין והביא מהרמב"ם פרק כ"ג משבת דמו"מ ושכירות גזירה משום כתיבה גם המשנה דאין מקדישין ומעריכין סייעת' לשי' ב' דהא אלו מלות הן ע"ס. והג"ל דיש מקום לב' הסברות דרש"י. דהרמב"ם פכ"ג משבת הל' י"ג כ' דא' המוכר בפה או

הרבים לרשות היחיד או איפכא. וכן סברת מלית לרשות הרבים או איפכא: **נז** ואומר שפותר לקרות כתבים שהובאו בשבת (נז) רק שלא יגע בהם [מיסו ים טהנים היתר ליגע בכתבים. רק שלא יקטנו הוא מיד טהו. ע"כ]: **נח** ואומר שאין יכולין לשבור סופר או מלמד בשבת. ולהזכיר לו סכום המעות. אהה רוצה ליקח כך וכך. ומה שאומר הגמרא בשבת (דף קנ) משרדין על התינוקות ליארם בשבת ועל התינוק ללמדו ספר. ה"פ שיכול לדבר אליו אם הוא רוצה להשיבו את עצמו. אבל (נח) סכום המעות אינו יכול להזכיר לו כלל [מיסו מדקדוקי סעפא חפ"ד אסורים. הא חפצי שמים מותרים. משמע דמותר לנמיר חף להזכיר סכום המעות. ע"כ]: **נח** ומותר לטלטל מניפה בשבת כדי להבריא זבובים. (נח) ובלבד שיזרח שלא יהרוג שום זבוב. שאפילו בלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו או לצורך סקומו: **ס** ועל קוריי"ל שהולין בצואר הנערים מפני עין הרע. אם הוא מוטחה מותר (ס) ואם לאו אסור [מיסו נהנו העולם היתר. ע"כ]: **סא** ושאלתם על הטבעת החלולה ויש בה אבן או עופרת המשמיע קול. אם מותר להניחו בשבת. רב אלפס פסק בעירובין כרבה דאמר לא אסרו אלא קול שיר. (סא) ואפילו לר"י הפסק בעולא דאמר אולורי קלא אסור. ה"מ היכא דבעי לקלא כגון שהוא נברא דברף אבבא כדי שישמעוהו וישמעו לו [מיסו גם כלא קול חסור לניהו בשבת בין לאיש ובין לאשה. ואש"י שנינו הנשים לטעמם. מושב שחייבים שנגות ולא מותרות לכן אין מותרין נידם: ע"כ: וכן גשים המשחקות באגונים על גבי קרקע. אסור משום אשווי גופות. אם לא ישימו מלית התחתים. וגם כשטבין זו כזו והקול נשמע יודעין שהריוחו והוי לצורך. ולמלא טים מן הבור בגלגל אפשר שיש צורך לקול. שמהך כך יודעין שתי הציצו ויבואו אחרים לרלות. א"נ משום דיש השמעת קול גדול לאושא מלהא טובא. אבל קול טבעת חלולה אין שום צורך באותו קול ולא אוושא מלהא הוא כלל לית דין ולית דין דאסור דודאי מותר: **סב** ושאלתם על משמוש ברוא או צרור כפי טבעת אם מותר

ממין לטעמיה דאופר בגרירה בקטנים כיון דאפשר לטלטלם. וה"ג באפשר לזוהר לרדף לזוהר שלא יגבע המפה. והש"ע לא חשש לזה וכזכור: **סג** ואם לאו אסור. ובהגהה כ' דנהגו היתר ולא ביאר הטעם. ומלאתי בצרכ"י סו' ט"ז דין כ"ו שהביא מהרד"י דיוצאים הבנים באלמוגים לעין הרע אף שאינו מומחה דמכוונים לתכשיט ושבו עכ"ד. וי"ל דזכו טעם המנהג על קוריי"ל דהוא אלמוגים: **סד** ואפי' לר"י. כן איתא בהג"א סוף עירובין. אף בהג"מ פרק כ"ג דשבת איתא ואפילו לר' חננאל כו'. כדי שישמעוהו וישמעו לו. ל"ל ויפתחו לו וכ"כ בהג"א סוף עירובין. והר"ף פסק כרבה מדתיך רבב"י כותיה אלמא כותיה ס"ל כו' וכתב דמקלה רבוותא ס"ל כעולא וסמכי אירושלמי כו' והאן לא ס"ל הכי כיון דסובגין דגמרא דילן להחירא לא איכפת לן במאי דאסרי בירושלמי על גמרא דילן

כמו שבות דשבות על ידי כותי דשרי במקום מלוא ומסיק זה ב"ע דלא דמי ע"ס. והג"ל דוראי לא דמי דקטן המור מכותי וכדחזינן בר"פ מי שהשך המבואר דערדף ליתן כיסו לכותי מלהניח על החמור ולהניח על החמור מליחן לקטן. ואם כן אין ללמוד היתר אמירה לקטן מהיתר אמירה לכותי כג"ל: **נז** רק שלא יגע בהם. כ"מ בעור סו' ט"ז וכו' הב"י משום מוקלה ע"ס. וק"ל הלשון שלא יגע. דהא נגיעה במוקלה מותר כמבואר בסומן ג"ה. והל"ל שלא יטלטל: **נח** סכום המעות ח"י להזכיר. ובהגהה התייר גם זה משום דהוי חפצי שמים. ובא"ר סומן ט"ז סק"ח כתב דס"ל דאיסור מקח וממכר כפירוש ראשון דרש"י בבב"א דף ל"ז משום חפץ חבל לטעם הב' דמו"מ לאו בכלל חפץ חבל ממש כתיבה גם במקום מלוא חסור כשאר שבותין והביא מהרמב"ם פרק כ"ג משבת דמו"מ ושכירות גזירה משום כתיבה גם המשנה דאין מקדישין ומעריכין סייעת' לשי' ב' דהא אלו מלות הן ע"ס. והג"ל דיש מקום לב' הסברות דרש"י. דהרמב"ם פכ"ג משבת הל' י"ג כ' דא' המוכר בפה או

הרבים לרשות היחיד או איפכא. וכן סברת מלית לרשות הרבים או איפכא: **נז** ואומר שפותר לקרות כתבים שהובאו בשבת (נז) רק שלא יגע בהם [מיסו ים טהנים היתר ליגע בכתבים. רק שלא יקטנו הוא מיד טהו. ע"כ]: **נח** ואומר שאין יכולין לשבור סופר או מלמד בשבת. ולהזכיר לו סכום המעות. אהה רוצה ליקח כך וכך. ומה שאומר הגמרא בשבת (דף קנ) משרדין על התינוקות ליארם בשבת ועל התינוק ללמדו ספר. ה"פ שיכול לדבר אליו אם הוא רוצה להשיבו את עצמו. אבל (נח) סכום המעות אינו יכול להזכיר לו כלל [מיסו מדקדוקי סעפא חפ"ד אסורים. הא חפצי שמים מותרים. משמע דמותר לנמיר חף להזכיר סכום המעות. ע"כ]: **נח** ומותר לטלטל מניפה בשבת כדי להבריא זבובים. (נח) ובלבד שיזרח שלא יהרוג שום זבוב. שאפילו בלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו או לצורך סקומו: **ס** ועל קוריי"ל שהולין בצואר הנערים מפני עין הרע. אם הוא מוטחה מותר (ס) ואם לאו אסור [מיסו נהנו העולם היתר. ע"כ]: **סא** ושאלתם על הטבעת החלולה ויש בה אבן או עופרת המשמיע קול. אם מותר להניחו בשבת. רב אלפס פסק בעירובין כרבה דאמר לא אסרו אלא קול שיר. (סא) ואפילו לר"י הפסק בעולא דאמר אולורי קלא אסור. ה"מ היכא דבעי לקלא כגון שהוא נברא דברף אבבא כדי שישמעוהו וישמעו לו [מיסו גם כלא קול חסור לניהו בשבת בין לאיש ובין לאשה. ואש"י שנינו הנשים לטעמם. מושב שחייבים שנגות ולא מותרות לכן אין מותרין נידם: ע"כ: וכן גשים המשחקות באגונים על גבי קרקע. אסור משום אשווי גופות. אם לא ישימו מלית התחתים. וגם כשטבין זו כזו והקול נשמע יודעין שהריוחו והוי לצורך. ולמלא טים מן הבור בגלגל אפשר שיש צורך לקול. שמהך כך יודעין שתי הציצו ויבואו אחרים לרלות. א"נ משום דיש השמעת קול גדול לאושא מלהא טובא. אבל קול טבעת חלולה אין שום צורך באותו קול ולא אוושא מלהא הוא כלל לית דין ולית דין דאסור דודאי מותר: **סב** ושאלתם על משמוש ברוא או צרור כפי טבעת אם מותר

ממין לטעמיה דאופר בגרירה בקטנים כיון דאפשר לטלטלם. וה"ג באפשר לזוהר לרדף לזוהר שלא יגבע המפה. והש"ע לא חשש לזה וכזכור: **סג** ואם לאו אסור. ובהגהה כ' דנהגו היתר ולא ביאר הטעם. ומלאתי בצרכ"י סו' ט"ז דין כ"ו שהביא מהרד"י דיוצאים הבנים באלמוגים לעין הרע אף שאינו מומחה דמכוונים לתכשיט ושבו עכ"ד. וי"ל דזכו טעם המנהג על קוריי"ל דהוא אלמוגים: **סד** ואפי' לר"י. כן איתא בהג"א סוף עירובין. אף בהג"מ פרק כ"ג דשבת איתא ואפילו לר' חננאל כו'. כדי שישמעוהו וישמעו לו. ל"ל ויפתחו לו וכ"כ בהג"א סוף עירובין. והר"ף פסק כרבה מדתיך רבב"י כותיה אלמא כותיה ס"ל כו' וכתב דמקלה רבוותא ס"ל כעולא וסמכי אירושלמי כו' והאן לא ס"ל הכי כיון דסובגין דגמרא דילן להחירא לא איכפת לן במאי דאסרי בירושלמי על גמרא דילן

כמו שבות דשבות על ידי כותי דשרי במקום מלוא ומסיק זה ב"ע דלא דמי ע"ס. והג"ל דוראי לא דמי דקטן המור מכותי וכדחזינן בר"פ מי שהשך המבואר דערדף ליתן כיסו לכותי מלהניח על החמור ולהניח על החמור מליחן לקטן. ואם כן אין ללמוד היתר אמירה לקטן מהיתר אמירה לכותי כג"ל: **נז** רק שלא יגע בהם. כ"מ בעור סו' ט"ז וכו' הב"י משום מוקלה ע"ס. וק"ל הלשון שלא יגע. דהא נגיעה במוקלה מותר כמבואר בסומן ג"ה. והל"ל שלא יטלטל: **נח** סכום המעות ח"י להזכיר. ובהגהה התייר גם זה משום דהוי חפצי שמים. ובא"ר סומן ט"ז סק"ח כתב דס"ל דאיסור מקח וממכר כפירוש ראשון דרש"י בבב"א דף ל"ז משום חפץ חבל לטעם הב' דמו"מ לאו בכלל חפץ חבל ממש כתיבה גם במקום מלוא חסור כשאר שבותין והביא מהרמב"ם פרק כ"ג משבת דמו"מ ושכירות גזירה משום כתיבה גם המשנה דאין מקדישין ומעריכין סייעת' לשי' ב' דהא אלו מלות הן ע"ס. והג"ל דיש מקום לב' הסברות דרש"י. דהרמב"ם פכ"ג משבת הל' י"ג כ' דא' המוכר בפה או

הרבים לרשות היחיד או איפכא. וכן סברת מלית לרשות הרבים או איפכא: **נז** ואומר שפותר לקרות כתבים שהובאו בשבת (נז) רק שלא יגע בהם [מיסו ים טהנים היתר ליגע בכתבים. רק שלא יקטנו הוא מיד טהו. ע"כ]: **נח** ואומר שאין יכולין לשבור סופר או מלמד בשבת. ולהזכיר לו סכום המעות. אהה רוצה ליקח כך וכך. ומה שאומר הגמרא בשבת (דף קנ) משרדין על התינוקות ליארם בשבת ועל התינוק ללמדו ספר. ה"פ שיכול לדבר אליו אם הוא רוצה להשיבו את עצמו. אבל (נח) סכום המעות אינו יכול להזכיר לו כלל [מיסו מדקדוקי סעפא חפ"ד אסורים. הא חפצי שמים מותרים. משמע דמותר לנמיר חף להזכיר סכום המעות. ע"כ]: **נח** ומותר לטלטל מניפה בשבת כדי להבריא זבובים. (נח) ובלבד שיזרח שלא יהרוג שום זבוב. שאפילו בלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו או לצורך סקומו: **ס** ועל קוריי"ל שהולין בצואר הנערים מפני עין הרע. אם הוא מוטחה מותר (ס) ואם לאו אסור [מיסו נהנו העולם היתר. ע"כ]: **סא** ושאלתם על הטבעת החלולה ויש בה אבן או עופרת המשמיע קול. אם מותר להניחו בשבת. רב אלפס פסק בעירובין כרבה דאמר לא אסרו אלא קול שיר. (סא) ואפילו לר"י הפסק בעולא דאמר אולורי קלא אסור. ה"מ היכא דבעי לקלא כגון שהוא נברא דברף אבבא כדי שישמעוהו וישמעו לו [מיסו גם כלא קול חסור לניהו בשבת בין לאיש ובין לאשה. ואש"י שנינו הנשים לטעמם. מושב שחייבים שנגות ולא מותרות לכן אין מותרין נידם: ע"כ: וכן גשים המשחקות באגונים על גבי קרקע. אסור משום אשווי גופות. אם לא ישימו מלית התחתים. וגם כשטבין זו כזו והקול נשמע יודעין שהריוחו והוי לצורך. ולמלא טים מן הבור בגלגל אפשר שיש צורך לקול. שמהך כך יודעין שתי הציצו ויבואו אחרים לרלות. א"נ משום דיש השמעת קול גדול לאושא מלהא טובא. אבל קול טבעת חלולה אין שום צורך באותו קול ולא אוושא מלהא הוא כלל לית דין ולית דין דאסור דודאי מותר: **סב** ושאלתם על משמוש ברוא או צרור כפי טבעת אם מותר

ממין לטעמיה דאופר בגרירה בקטנים כיון דאפשר לטלטלם. וה"ג באפשר לזוהר לרדף לזוהר שלא יגבע המפה. והש"ע לא חשש לזה וכזכור: **סג** ואם לאו אסור. ובהגהה כ' דנהגו היתר ולא ביאר הטעם. ומלאתי בצרכ"י סו' ט"ז דין כ"ו שהביא מהרד"י דיוצאים הבנים באלמוגים לעין הרע אף שאינו מומחה דמכוונים לתכשיט ושבו עכ"ד. וי"ל דזכו טעם המנהג על קוריי"ל דהוא אלמוגים: **סד** ואפי' לר"י. כן איתא בהג"א סוף עירובין. אף בהג"מ פרק כ"ג דשבת איתא ואפילו לר' חננאל כו'. כדי שישמעוהו וישמעו לו. ל"ל ויפתחו לו וכ"כ בהג"א סוף עירובין. והר"ף פסק כרבה מדתיך רבב"י כותיה אלמא כותיה ס"ל כו' וכתב דמקלה רבוותא ס"ל כעולא וסמכי אירושלמי כו' והאן לא ס"ל הכי כיון דסובגין דגמרא דילן להחירא לא איכפת לן במאי דאסרי בירושלמי על גמרא דילן

כמו שבות דשבות על ידי כותי דשרי במקום מלוא ומסיק זה ב"ע דלא דמי ע"ס. והג"ל דוראי לא דמי דקטן המור מכותי וכדחזינן בר"פ מי שהשך המבואר דערדף ליתן כיסו לכותי מלהניח על החמור ולהניח על החמור מליחן לקטן. ואם כן אין ללמוד היתר אמירה לקטן מהיתר אמירה לכותי כג"ל: **נז** רק שלא יגע בהם. כ"מ בעור סו' ט"ז וכו' הב"י משום מוקלה ע"ס. וק"ל הלשון שלא יגע. דהא נגיעה במוקלה מותר כמבואר בסומן ג"ה. והל"ל שלא יטלטל: **נח** סכום המעות ח"י להזכיר. ובהגהה התייר גם זה משום דהוי חפצי שמים. ובא"ר סומן ט"ז סק"ח כתב דס"ל דאיסור מקח וממכר כפירוש ראשון דרש"י בבב"א דף ל"ז משום חפץ חבל לטעם הב' דמו"מ לאו בכלל חפץ חבל ממש כתיבה גם במקום מלוא חסור כשאר שבותין והביא מהרמב"ם פרק כ"ג משבת דמו"מ ושכירות גזירה משום כתיבה גם המשנה דאין מקדישין ומעריכין סייעת' לשי' ב' דהא אלו מלות הן ע"ס. והג"ל דיש מקום לב' הסברות דרש"י. דהרמב"ם פכ"ג משבת הל' י"ג כ' דא' המוכר בפה או

מהר"ם
: כתבתי
מן ז':
קמ"ט
כש"י
ה"ס
ה"ס:
ש"ס שנת פרק
[כ"ס רבינו
וכסות כ"ס
יה נדק קמ"ו
ד"ה וי"ס]

ה' רמ"א
נשה אות ה'
קמ"ב ב ד"ה
כ"ש

ו והערות
סימן ש"א סעיף
"ה ז':
[י"ד (ס"א)
נראה ד"ל
דעת ה"א]
ה ט"ו הלשון
ה' ג"ו:
ה' כהמדרש
ו' וכן ה"ט
והנסות הנ"ל:
ז' מהמדרש
ח' דהמדרש לקרות
ט' כ"י ה"א [עמוד
כ"ב הרמב"ם]
ה"א:
כהמדרש
והערות:
י' לחקק
יא' חמ"ד ח"ס
יב' ו"ג ו"ס מותר
לע"ל:
יג' חלה לרוד [אות
והמ"א]
יד' מותר לענין
ט' רמ"א מזה
יז' ה"א חמ"ס
יח' ל' והכ"ל

ל' שלא יגע. וכח הלבוש [סעיף ז'] ולא ראינו טהגין קן, וכן כתב הרב צ"י [עמוד ר"ג ד"ה וזה] שמנהג פשוט ליגע בו. וז"ל ר"מ מינין סימן קי"ו, עו"ס המביא כתב חוק לעירוב, יש דיעות חלוקות, אור זרוע [הלכות ערב שבת סוף סימן ב] אוסר, ומהר"מ [מדונטנבורג] כהנ"ך סימן ט' ורמב"ם [סימן השמך] ממירין, ובאגודה [ב"ה סימן יט] כתב "אני נהגתי לומר לאחר לקבלו ולקרותו, אולי יש בו לזכך נפש, ואם הוא תמוס או קשור אני לומר לעכו"ם איני יכול לקרותו כל זמן שאינו פתוח, ע"כ"ו [משמע דאסור לומר לפתחה, וכן כתוב בזכרונות דף ג"ה וזכרון ט פ"ה מלכת ה"טב והמחוק, ועיין מה שכתבתי סוף סימן תקי"ט סוף ד]. וכן נהגו עלמא כמהר"מ ורמב"ם דה"ס בתרא, ועמה דחמי טעם האוסרין, דחיישין [שמא] טרס שעומד השליט לפוש יקח היהודי הכתב מידו, לכן נר"ך להניחו על הארץ או על השלחן כדי שיעשה העכו"ם הנחה, וכן כששולח עכו"ם להביא שבר חוץ לעירוב, לא יתנה צדו ולא יקחנה מידו [ועיין מה שכתבתי ריש סימן שכי"ה סוף ג], עכ"ל ר"מ מינין. וגם הגהות מיימוניות פרק ב' דיוס טוב [אות ב] כתבו שהורה מהר"מ להחיר, [ה"ל דלחין כהן גזירה שמה ירבה בשבילו, ומשום לך והבא נמי ליכא, ומשום מוקצה נמי ליכא, עכ"ל. ואפשר דהאוסרין סבירא ליה דהוי מוקצה משום שלא היה דעתו עליו, כמו שכתב סוף סימן תקט"ו, ובמקלה דחוק לתמוס אפילו רבי שמעון [ב"ה מ, ב] מודה, כמו שכתב סימן ח"ה סעיף ג', ועיין מה שכתבתי סוף סימן תקט"ו [סוף סוף]. ובגיטין ריש פרק ח' [סימן ב] כתב הרמ"ם דאם מקפיד על אגרת

(יב) שלא יגע בה. המנהג שהעכו"ם המביא הכתב מניחה על הקרקע תחלה, ומהר"מ מינין כשצוה סימן קי"ו נתן טעם, דלא יעשה ישראל המקבל הכתב גמר הסולאה מרשות לרשות, דהיינו העכו"ם עושה עקירה וישראל הנחה. ואין זה נראה לי, דברשות הרבים דלורייחא אמרינן ריש שבת לחסור מדרכנן אע"פ שאין עושה אלא עקירה לחוד או הנחה לחוד, אבל כדמלית אין איסור צוה. ויחזק עוד סימן שכי"ה [סוף ב]: (יג) אב"ד בששון הקדוש שרי בן נראה ד"י בששון שבתבו התוספות ב"ו. היינו ממה שכתבו [שנת קמ"ב ד"ה וי"ס ח"ל, ומהו אותן מלחמות הכתובים בלע"ו, נראה לרבינו יהודה דאסור לעיין בהם, דלא גרע מכתב שחתם הגורם כו', עכ"ל. ונראה דז"ל דלא עדיף, ומהו יליף רמ"א להחיר לשון הקודש. ואינו הוכחה, דהתוספות נקטו בן למראה מקום על אותן מלחמות ומתו בהם סימן שכתובים בלשון לע"ו, אבל הלשון בעצמו אין בו קדושה, שהרי מצינו בפרק קמח דשבת [מ, ב] [כ"ג] דבמרחץ [אפילו] [כ"ג] דברים של חול יכול לספר בלשון הקודש. וכן, דאכתי לא ילחו מן מושב לניס אע"פ שכתובים בלשון הקודש שזכרו התוספות במלחמות, דבלגזנות אין חילוק בלשון. וכבר חלק מו"ח ז"ל [ב"ה עמוד ר"ג ד"ה מה"ן על זה, וכן עיקר. ונראה פשוט שכל שאסור לקרות בו אסור לטלטלו בשבת, כמו שכתב צ"י סוף סימן ש"ח [עמוד ש"ט ד"ה כתב הרמב"ם] כ"ס [כ"ג] רש"א כהנ"א בשבועה [ח"ה סימן השע"ב, ח"ד סימן קנ] גבי אלטרלו"ב:

אלא יעיין בה ואם הוכחה בשבילו מחיין לתחום טוב ליוהר צ"י (יב) ב (י) שלא יגע בה: ז' בותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמת דוד וגלית וכותבים זו צורת פלוני וזה דיוקן פלוני כ"א אסור לקרות בו בשבת: ז' מליצות ומשלים של שיחה (יח) חולין ודברי חשק כגון ספר עטנואל וכן סיפורי מלחמות אסור לקרות בהם בשבת ואף בחול אסור כב משום "מושב לצים כג ועובר משום אל הפנו אל האלילים [ויקרא יט, ד] לא תפנו אל מדעתכם [שנת קמ"ט, א] וברברי חשק איבא תו משום מגרה יצר הרע ומי שחיברו ומי שהעתיקו ואין צריך לומר המדפיסן מהמאימים את הרבים: הגה [ל"ה] ונראה לנדקק הא דאסור לקרות בשבת חולין וסיפורי מלחמות היינו דוקא אם כתובים בלשון לעו (יג) אבל ב"ד בלשון [י"ט] הקדש שרי כן נראה לי מלשון שכתבו המוספות פרק כל כתבי"ו וכן נהגו להקל צוה:

בא אסור לקרות בו בשבת. אבל בחול מותר, דכיון דברר מועט הוא [ליכא למיחש לאמסורי (מהרש"א שנת קמ"ב ד"ה וי"ס)]: כב משום מושב לצים. והוא הדיון שהולך לטרעיות וקרקסיות, והם מיני שמות כדאיתא בע"א [עבודה זרה] דף י"ח [ע"פ] ומיני תחנולה. ולא ידענא מי החיר להם צפורים, ואפשר שנמשך להם משחוק שעושים זכר לאחסורות. ועיין צ"י צוה"מ סימן קס"ג מחודש סעיף ט' [עמוד ממ ד"ה ובהסנה]: כג ויזכר מושב. [ה"ס המוספות [שנת קמ"ט, א ד"ה ודיוקין] והרמ"ם [שם פרק בן סימן ב] [כתבין] דדוקא דדיוקנא העשויה לשם עבודת אלילים עובר, ע"ס. אבל בע"א [עבודה זרה] דף ג' [ש"ה] כתבו התוספות [ד"ה ה"ג] דאפילו בכל דיוקנא אסור, אלא בצורתא דוחא שרי, שרגיל לראות בה חמיר ולא שייך הפנאה. והעולם טהגין כסברא ראשונה. ונראה לי דלא יעלמא שרי לכולי עלמא, עיין ריש סימן רכ"ט: ב"ד בששון הקדוש שרי. דהלשון בעצמו יש בו קדושה ולומד ממנו דברי תורה. ויגע מותר לטלטלו אע"פ שכתוב בלע"ו, [דיכול ללמוד ממנו דיני גט (דרכי משה אות ה' ד"ה כתב וכן כתב המטה משה סימן טה). אבל של"ה [שער האזהרות אות ח ערך קדושה ד"ה עיניו] אוסר, וכן משמע באגודה [שנת סימן קל"ו]. וב"ח [עמוד ר"ג סוף ד"ה ומיין] כתב דבחול מותר, ובשבת אסור אף בלשון הקודש. ולדעת רמ"א אף אגרת שלום הכתובה בלשון הקודש שרי לקרות, דיש ללמוד ממנו הלשון, וגם כתובים בו כמה פסוקים של תורה:

שצרי תשובה
באר היטב

(יז) שלא יגע בה. ועיין באר ה"טב. ועיין שו"ת חכם עבד סימן ל"ט בסופו שכתב על מה שכתב הפרי חדש ביורה סימן קי"ח [סוף ית] דאסור אפילו עיי עכו"ם, וכתב שאסר את המותר, וגם נשא ונתן עם הפרי חדש בעצמו פנים אל פנים ולא מצא מענה. ועיין בשאלת יעבי"ן [חייב סוף] סימן קי"ט שהחזיר לפתוח אגרת תחומת, וכך קיבל מאביו הגאון ז"ל. וכן כתב בארית זרה [סוף] [ל' להחזיר]. וכתב דמהר"ל מתיב בחלכות יום טוב [עמוד קמ"ג] אפילו עיי ישראל, ע"ש. ועיין בהרמב"ם [איתא] סימן צ"ג [ט]. ולדינא פוק חזי מה עמא דבר, על ידי עפרים מתורין, ולישראל אסור, ומכל שכן אם הוא חותם שיש עליו אזהרות בכתב אשורית:

לקרות אסור לטלטל. ובעוונותיו הרבים אפילו יהיה קוראם הקורא בשבת ואין חשש על לב. ויגע מותר לטלטלו, וכן אגרת שלום בלשון הקודש שרי

(יז) שלא יגע בה. ועיין באר ה"טב. ועיין שו"ת חכם עבד סימן ל"ט בסופו שכתב על מה שכתב הפרי חדש ביורה סימן קי"ח [סוף ית] דאסור אפילו עיי עכו"ם, וכתב שאסר את המותר, וגם נשא ונתן עם הפרי חדש בעצמו פנים אל פנים ולא מצא מענה. ועיין בשאלת יעבי"ן [חייב סוף] סימן קי"ט שהחזיר לפתוח אגרת תחומת, וכך קיבל מאביו הגאון ז"ל. וכן כתב בארית זרה [סוף] [ל' להחזיר]. וכתב דמהר"ל מתיב בחלכות יום טוב [עמוד קמ"ג] אפילו עיי ישראל, ע"ש. ועיין בהרמב"ם [איתא] סימן צ"ג [ט]. ולדינא פוק חזי מה עמא דבר, על ידי עפרים מתורין, ולישראל אסור, ומכל שכן אם הוא חותם שיש עליו אזהרות בכתב אשורית:

שלחן ערוך

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הגדול

הגאון האלהי החסיד המפורסם

אור עולם מופת הדור

נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא

מוה' שניאור זלמן נבג"מ

אורה חיים

חלק שני

הוצאה חדשה מסודרת מחדש ומתוקנת

ירושלים ת"ו תשנ"ג

כב ו' וגזרו על כל כתב אע"פ שאין בו מחפצים האסורים שלא לקרות בו בשבת ואפילו לעיין בלא קריאה אסור גזרה שמא יקרא או יעיין בשטרי הדיוטות לפיכך פ' מי שזימן אורחים והכין להם מיני מגדים וכתב בכתב מערב שבת את שמות האורחים שזימן שלא ישכח לקראם אליו בשבת או שכתב שמות המינים שהכין להם אסור לקרות בכתב זה בשבת ואפילו לעיין בלא קריאה אסור ואפילו אם השמות פ' חקוקים בטבלא או פנקס ולא כתובים אסור שמא יטעו להתיר אף בשטרי הדיוטות שהטבלא ופנקס מתחלפים בשטר אבל אם חקוקים בכותל מותר לקרותם בשבת שחקיקת הכותל אינה מתחלפת בשטר והוא שיהיו חקוקים חקיקה ישוקעת אבל אם הם בולטין אסור אפילו לעיין בהם גזרה שמא יימחוק מן האורחים ייראה שלא הכין להם כל צרכם ויתחרט שזימן אורחים יותר מן הראוי ויגרוד ויעביר שמותם הבולטים מן הכותל כדי שלא יקראם השמש משא"כ חקיקה שוקעת שאינה נוחה למחוק וכתוך כך יזכור שהוא שבת ולא ימחוק ואפילו אם חקיקה הבולטת הוא גבוה הרבה בראש הכותל שאינו יכול להגיע שם למחוק אסור מפני שלא ל' חלקו חכמים בגזרתם בין גבוה לנמוך כמ"ש בס"י ער"ה (סעיף ב') ואין צריך לומר שאם כתב בכתב על ראש הכותל שאסור גם משום גזרה שמא יקרא בשטרי הדיוטות שהכתיבה שבכותל מתחלפת בכתיבה שבשטר:

כג עכשיו נהגו שהשמש קורא לסעודה מתוך הכתב שכתובים בו שמות המזומנים לסעודה מ' ויש שלימד זכות על המנהג לפי שאין נוהגין כך אלא בסעודת מצוה ולצורך מצוה אין לגזור משום שמא יקרא בשטרי הדיוטות שהרי איסור הקריאה בשטרי הדיוטות אינו אלא משום ממצוא חפצך ואיסור ממצוא חפצך לא שייך בדבר מצוה שחפצי שמים האסורים בשבת לעשותם מותר לדבר בהם ולא גזרו בחפצי שמים שמא יטעו להתיר גם חפצי הדיוט א"כ כל שכן שאין לגזור בדבר מצוה בחפצים המתירים שמא יקרא בשטרי הדיוטות ויעבור על איסור ממצוא חפצך ואין לאסור כאן משום גזרה שמא ימחוק מפני שזה לא שייך לגזור אלא בבעל הסעודה עצמו שיש בידו למחוק ולגרוע מנין הקרואים אבל השמש אין בידו לגרוע ואין לאסור בו אלא משום שמא יקרא בשטרי הדיוטות אם אינה סעודת מצוה (ולא אסרו חכמים למנות האורחים מתוך הכתב אלא לבעל הבית בעצמו משום גזרה שמא ימחוק שגזרה זו גזרו אף במקום הכנסת אורחים אע"פ שהיא מצוה גדולה ולא אסרו בחקוקים על הטבלא ופנקס משום גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות אלא באורחים שאינם מעיר אחרת אלא שזימן אליו אחוזת מרעהו מבני עירו לסעודת מריעות שאינו סעודת מצוה עיין סי' של"ג (סעיף ו')): כד וכן מה שנהגו שהשמש קורא הסכמות או הרמות מתוך הכתב אין לאסור משום שמא יקרא בשטרי הדיוטות מפני שהם צרכי רבים וצרכי רבים דינם כדבר מצוה כמ"ש בס"י ש"ו (וכן מה שנוהגין להזכיר נשמות מתוך הכתב הוא כדבר מצוה שנודרין לצדקה בעד הזכרת נשמות עיין סי' ש"ו (סעיף י"ד)):

7e כה י' אגרות של שאלת שלום אסור לקרותן ואפילו לעיין בהם בלא קריאה גזירה משום שטרי הדיוטות (ואין צריך לומר באגרות השלוחות פ' למצוא חפץ אע"פ שהוא מחפצים המתירים לעשותם בשבת שיש לגזור בהן משום חפצים האסורים) ויש פ' מתירין לקרות אגרת השלוחה לו שאינו יודע מה כתוב בה כי שמא יש בה דבר שצריך לו לגופו ואינו דומה לשטרי הדיוטות שאין בהם צורך הגוף אלא צורך ממונו ויש לסמוך על דבריהם להקל בדברי סופרים ומכל מקום לא יקרא בה בפיו אלא יעיין בלא קריאה כי יש פ' מי שמיקל בעיון בלא קריאה אף בכתיבים האסורים לקרותם לדברי הכל: L

7f כו י' מותר לטלטל האגרת בשבת ואין בה משום מוקצה אף אם אינה ראויה בשבת לעיקר הנאתה דהיינו לקרותה כגון שיודע שאין בה צורך הגוף שאסור אפילו לעיין בה מכל מקום ראויה היא להנאה אחרת כגון לצור על פי צלוחיתו וכיוצא בזה וואף אם הובאה מחוץ לתחום בשבת אין בה משום מוקצה כמ"ש בס"י תקט"ו ואף

ד אבי קמ"ט
ח משנה
קמ"ח
ט ברייתא
קמ"ט
י ר' יוחנן
כ רב כיוו שם
דאבי גמי
חשיש להא
ל רבה י"ב
ושם
מ מ"א סק"ד
ג הרא"ש פרק
שואל והר"י
והרשב"א
ס רש"י ק"ו
ב)
ע רמב"ן תוס'
שם הגמ"י פ"ו
ומרדכי
פ אור זרוע
צ תוס' שם
ק הגמ"י פ"ב
ה כי

ר מהר"ם
 מינץ
 ס"י קט"ז
 ש מ"א סק"כ
 בשם רא"ש
 רפ"ח דגיטין
 ת ברייתא
 קמ"ט וזכפ"י
 רש"י
 א רא"ש שם
 בשם הרר"י
 ותוס' קי"ו ב'
 כשם רבינו
 יהודה
 ב ר"י ושם
 ג רמב"ם פ"י
 המשנה פכ"ג
 משנה ב'
 ד רמב"ן
 רשב"א
 ה תשובת
 השב"א סימן
 תשע"ב
 ו מ"א סק"ו

ואף זה שהובאה אליו מחוץ לתחום מותר לו ליהנות ממנה אפילו בעיקר הנאתה דהיינו לקרותה אם אינו יודע מה כתוב בה ואינה דומה לשאר דבר הבא מחוץ לתחום שאסור לזה שהובא בשבילו ליהנות ממנו עד למוצאי שבת שהטעם הוא משום גזרה שמא יאמר לנכרי שיביא לו מחוץ לתחום אבל באגרת לא שייך לומר כן ועוד שאגרת זו לא הובאה בשבילו כלל שהרי השולח שלחה בשביל עצמו ולא בשביל אותו ששלוחה אליו (ואף אם שלחה בשבילו מכל מקום נכרי המביאה בשבת מחוץ לתחום מתכוין לעשות שליחותו של השולח ולא בשביל מי ששלוחה אליו ואינו דומה לישראל ששיגר פירות לחבירו מערב שבת ע"י נכרי ונתעכב והביאם בשבת שאסורים למי שנשתלחו אליו כמ"ש בס"י תקט"ו (סעיף כ"ה) לפי שכיון שהנכרי יודע שישראל זה שמוליק אליו הוא יאכל בשבת פירות הללו ולכך הוא מוליכם לו א"כ הוא מתכוין בהבאתו מחוץ לתחום בשביל הנאת גופו של זה ומטעם זה אף אם הנכרי מתכוין לטובת עצמו לקבל שכרו אסור כמ"ש בס"י תקט"ו מה שאין כן באגרת שאין גופו של זה שהיא שלוחה אליו נהנה בשבת מגוף האגרת ואין הנכרי מתכוין בהבאתו מחוץ לתחום אלא למלאות רצון הישראל השולח או בשביל טובת עצמו לקבל שכרו ולא בשביל זה ששלוחה אליו) 4

כז' נהגו שלא לקבל האגרת מיד הנכרי המביאה בשבת אלא אומרים לו שיניחנה על גבי קרקע או על גבי השלחן כי חוששין שמא טרם שיעמוד הנכרי לפוש יטול הישראל האגרת מידו ונמצא שהישראל עשה הנחה ואסור מדברי סופרים אף בזמן הזה שיש אומרים שאין לנו רשות הרבים כמ"ש בס"י (שכ"ה) [שנ"ה (סעיף ד')]:

76 כח כל כתב שאסור לעיין בו בשבת אם הוא חשוב בעיניו 5 ומקפיד להשתמש לצור על פי צלוחיתו וכיוצא בזה אסור לטלטלו שהרי אינו ראוי לכלום בשבת לפיכך יש אוסרים לטלטל גט כשר העומד לגרש בו כמ"ש באה"ע ס"י קל"ו ע"ש אבל גט פסול או גט שכבר גירש בו את האשה מותר לטלטלו שהרי אין מקפידים עליו לצור על פי צלוחיתו: 6

כט 6 כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם ממעשים שהיו כגון מלחמת דוד וגלית וכתוב תהתייהם זו צורת היה פלונית וזה דיוקן פלוני אסור לקרות כתב זה בשבת גזרה שמא יקרא בשטרי הדיוטות ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור:

ל 7 וכן ספרי מלחמות (ודברי הימים של מלכי אומות העולם) וכן מליצות ומשלים של שיחת חולין כגון ספר עמנואל ואין צריך לומר דברי חשק אסור לקרותן בשבת ואפילו לעיין בהם בלא קריאה גזירה משום שטרי הדיוטות ואף בחול אסור 3 משום מושב לצים אף אם כתובים בלשון הקודש ובדברי חשק יש עוד איסור אפילו כתובים בלשון הקודש שמגרה יצר הרע בעצמו ומי שחיברן ומי שהעתיקן ואין צריך לומר המדפיסן הם בכלל מחטיאי הרבים אבל אותן ספרי דברי הימים שיוצא מהם ענייני מוסר ויראת שמים כגון ספר יוסיפין וכיוצא בו מותר לקרותה אפילו בשבת אפילו כתובים בלע"ז (ומכל מקום אין ראוי לבני אדם להרבות בהם):

לא 8 יש אומרים שאסור ללמוד בשבת וביו"ט רק בדברי תורה ויראת שמים ואפילו בספרי חכמות אסור שכל ספר שאין בו סרך קדושה יש לגזור משום שטרי הדיוטות ולפי זה אפילו לטלטלם אסור 7 ויש מתירים בכל ספרי חכמות וספרי רפואות מפני שדבר החכמה אינו מתחלף בשטרי הדיוטות ואין לגזור על זה בשביל זה וכן נוהגין להקל ולפי סברא זו 8 מותר להביט בשבת בכלי של החושים בכוכבים (שקורין אצטרלו"ב) ולהפכו ולטלטלו כמו שמותר לטלטל ספר החכמה לפי סברא זו דמה הפרש בין כתוב ורשום בעט ברזל בלוחות נחושת לכתוב בספר ואין לאסור משום שמא יסלק הלוחות ויחזירן והרי זה כבונה כלי דכיון שדרך לוחות אלו להיות רפויין אין בהן משום בונה כמ"ש בס"י שי"ג:

לב 9 אפילו דבר שמותר לשאול מן השד בחול כגון להגיד על הגניבה וכיוצא בה

בה שיש מתירין לש
 דבר הנעלם ממנו ככ
 אלא אם כן הוא ש
 בכל ענין שמותר בו
 רפואה מוח

לג 10 אם באו מים
 לאיבוד מותר לי
 ההפסד במלאכה גמו
 לומר לפניו כל המז
 לומר בפני נכרים כל
 התירו אלא בדליקו

לד 11 ישראל שאמר
 שהמתין בכדי ש
 (סעיף כ"ב) לענין

לה 12 לא אסרו אמי
 שיעשה מלאכה

הנאה מזה 13 כגון ש
 הישראל וכל כיוצא
 אינו צריך למחות ו
 לישראל לומר לו טר
 לגמרי את החפץ זה
 בשבת ואפילו אין מז
 שאומר לו לעשות כ

לו 14 נכרי שהביא ד
 מוצנע שבביתו ש
 מקום שהרי טלטול
 המוקצים שהביא הנו
 בעוד שהחפצים ביד
 שירצה הישראל (לפ

לז 15 נכרים המביאים
 מפתח אוצרו והו
 איסור בדבר שהנכר
 שיחשוב עמהם אחר
 אבל אם הביאו תב
 מדידה ומנין שהרי י
 שאסור לישראל לעע
 אם הם מעצמם באי

לח 16 נכרים העושי
 כדי שיהיה מ
 הישראל עומד בע
 בלבדו ולא לנכריו

שנוגע לכל ימי החיים, מוטב לחלל שבת אחת משתחלל שבתות של כל ימי חייה, כדאמרינן בפקוק נפש כמו שיתבאר שם [ועיין ט"ז סק"ה

ומג"א סק"ט]. ואם היא בעצמה פושעת בזה, צ"ע [ועיין ב"י]. ויש לעשות בזה לפי הבנת הענין:

שו דיני ודבר דבר וכו' ל"ג סעיפים:

א כתוב (סעיף נ"ג) 'ודבר דבר' שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול [ק"ג]. ופירש רש"י (ד"ה ע"ב) כגון מקח וממכר וחשבונות. והקשו בתוספות (ד"ה ע"ב) דהא כבר נפקא מ'ממצא חפצך' (ע"ש) ולא אבין, הלא 'ממצא חפצך' הוא ענין מעשה, שעושה מעשה היתר, שע"י זה מתקרב למה שירצה לעשות במוצאי שבת דבר האסור בשבת, כמ"ש ריש סימן הקודם (סעיף נ"ג), כמו לילך עד סוף התחום לשכור פועלים, והכא הוא דיבור בדבר עסק, ומה ענין זה לזה, וכן מבואר מדברי הרמב"ם ריש פכ"ד (ה"ה) ע"ש. והתוספות [שם] פירשו דאפילו דברים בעלמא שאינו נוגע לעסק, אינו רשאי להרבות בשבת כבחול, והביאו זה ממדרש ויקרא (פ"ק) פרשה ל"ד, דרבי שמעון בן יוחאי הוה ליה אימא סבתא, ואמר לה שאין לדבר הרבה בשבת. בירושלמי [סוף פט"ו (ה"ה)] א"ר אבהו 'שבת לך' (שמות כ"י, דברים ה' י"ד), מה הקב"ה שבת ממאמר, אף אתה שבות ממאמר וכו', א"ר חנינא מדוחק היתירו לשאול שלום בשבת, ע"ש:

שסיפור שמועות ודברי חדושים הוא עונג להם, מותר לספרם בשבת כמו בחולאי, אבל מי שאינו מתענג, אסור לאומרם כדי שיתענג בהם חבירו. עכ"ל. ויש להבין, דאם הוא איסור ד'ודבר דבר' איך הותרה מפני התענוג, וא"כ נתיר ג"כ לדבר דברי מקח וממכר, וכן נתיר ב'ממצא חפצך' בדבר שיש לו תענוג, אלא ודאי משום דעיקר 'ודבר דבר' הוא כפירוש רש"י, ופירוש התוספות הוא ממדת חסידות, וכיון שיש לו תענוג בזה, לא מחמירין כולי האי [כנלע"ו]. עיין מג"א סק"ה שכתב על כך דדבר פלוני אעשה למחר לאסור, ואפילו לדבר מלוה, ותימא ה"ל מפני שמים מותרים, וכבר הקשה עליו האליה רב"ה (פ"ק) וכו'. ומ"ש מספר חסידים, בשם ענין אחר הוא, שאומר איסן בשבת כדי לעשות מלוה למחר, וזה ודאי אסור, דעושה בשבת מחר. ועיין חספוס שבת (פ"ק) ומח"ס השקל שטרפו למרן, ואינו עיקר, וזו"ק:

ד איתא בגמרא [קטו: קמט:] שאסור לקרות בשטרי הדיוטות, ופירשו התוספות

[קטו: ד"ה וכו'] כגון שטרי חובות וכיוצא בהן דברים של עסק, אבל אגרות בעלמא אין איסור. ורש"י ז"ל בתחלה (שם ד"ה שטרי) פירש אגרות, ואח"כ [קמט: ד"ה שבת] הגיה דדוקא בשטרי מקח וממכר. והטעם פשוט משום 'ממצא חפצך ודבר דבר'. ויש להתפלל על הרמב"ם בפרק כ"ג דין י"ט שכתב אסור לקרות בשטרי הדיוטות בשבת, שלא יהא כדרך חול ויבא למחוק. עכ"ל. וכן כתב הסמ"ג (ל"אין ס"ה, כ"ג ע"ג), והרבה תימא למה להם טעם זה, [והצ"ח (פ"ה) נשאר נל"ע, ע"ש]. ונ"ל דבכוונה כתבו כן, דודאי בקריאה בפה הוי משום 'ודבר דבר', אבל בקריאה בלב, ולעייין

א ב והטור והשו"ע תפסו כשני הדעות, שכתבו (פ"ה) 'ודבר דבר' שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, הלכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר, או סחורה פלונית אקנה למחר [גל"ש"י]. ואפילו בשיתת דברים בטלים אסור להרבות [מתוספות]. עכ"ל. ונראה דהעיקר לדינא תפסו כרש"י, ומה שאמרו כמדרכ וירושלמי, זה ממדת חסידות, שראוי לכל אדם לעשות כן לכבוד השבת. וראיה לזה מדברי רבינו הרמ"א, שכתב (ע"ה) ובני אדם

פסקי משנה ברורה

[א] במשנ"ב (פ"ק): וכו' וזהו מלהמשיך הרבה בזה. (ש"ה) [ב] במשנ"ב (פ"ק): ומ"מ נכון לכתחלה להחמיר

בלא דיבור, הא הרהו אפילו בהרהור אסור, כשיראה איזה טעות מדברי הטור והשו"ע ב הדיוטות, דהיינו שטרי שאלות שלום, אסור לק בלא קריאה אסור. עכ מותר, אלא מטעמא לעיין בשום כתב של ד וזה שכתבו דגם ש וזהו פירוש רא דעת הרשב"א (שם ד"ה והר"ן שם (מג: ד"ה והלכות) (ה"ה) הסכים לרש"י ותו לקרות במכתבי שלום יד ואפילו הטור והשו"ע ש וזה לשונם: לקרות באג יודע מה כתוב בה, מוח יעיין בה. ואם הובא טוב ליהור שלא ה וביאור הדברים, דא בה, מותר איזה פקוק נפש. ולא יק משום דלדעת הכתוב אפילו אם הוא מכתב 'ודבר דבר', שהרי ו כשיקרא בפיו, והמכתב איסוריו. וזה שלא יגע ו דאגרת הבא מחוץ לתו דדבר מאכל הבא מחוץ מותר לטלטלו כמ"ש ל לפי שלישראל אחר מו דאי אפשר להיות

[א] במשנ"ב (פ"ק): דאי אפי בעניני השטרות. [ב] במשנ"ב שלום אסור משום דמיתלף ב בהם, דשמא יש בה דבר ש לשטרי הדיוטות שהם רק צורן והאחרונים הסכימו דאין בזה בסימן תקט"ז וכו'. ואם מק כדרך הסוחרים המניחים אגרה

מקורג פריצתה |
זוז נצו

בלא דיבור, הא הרהור מותר, וקמ"ל דבזה אפילו בהרהור אסור, מטעם שמא ימחוק נג כשיראה איזה טעות בהחשבון. וזה מבואר מדברי הטור והשו"ע בסעיף י"ג שכתבו שטרי הדיוטות, דהיינו שטרי חובות וחשבונות וכל שאלות שלום, אסור לקרותן, ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור. עכ"ל. וקשה הא הרהור מותר, אלא מטעמא דהרמב"ם, ולכן אסור לעיין בשום כתב של עסק וחשבון בשבתא:

ד וזה שכתבו דגם של שאלת שלום אסור, וזהו פירוש ראשון דרש"י, משום שכן דעת הרשב"א (סו ד"ה א) והרא"ש (פ"ג ס"ו ב) והר"ן שם (מגן ד"ה ויגמא) [נ"ן]. והרמב"ן (קפ"ד ד"ה א) הסכים לרש"י ותוספות ורמב"ם דמותר לקרות במכתבי שלום, וכתבו שכן המנהג. וד ואפילו הטור והשו"ע שאסרו, כתבו בסעיף י"ד וזה לשונם: לקרות באגרת השלוח לו, אם אינו יודע מה כתוב בה, מותר, ולא יקרא בפיו אלא יעיין בה. ואם הובא בשבילו מחוץ לתחום, טוב ליהדר שלא יגע בה. עכ"ל:

ה וביאור הדברים, דאם אינו יודע מה כתוב בה, מותר לקרות, דשמא יש בה איזה פקוח נפש. ולא יקרא בפיו אלא יעיין בה, משום דלדעת הכתוב שמה די בהרהור, וגם אפילו אם הוא מכתב של עסק, לא עבר על 'ודבר דבר', שהרי הרהור מותר, משא"כ כשיקרא בפיו, והמכתב כשהוא של עסק, עשה איסורו. וזה שלא יגע בו, משום דיש שסוברים דאגרת הבא מחוץ לתחום הוי מוקצה, ואע"ג דדבר מאכל הבא מחוץ לתחום בשביל ישראל, מותר לטלטלו כמ"ש לקמן בסימן תקט"ו, זהו לפי שלישאל אחר מותר, כמ"ש שם, וממילא דאי אפשר להיות מוקצה בטלטול לזה

הישראל, כיון שאחרים מותרים לאכלו, אבל אגרת שפיר הוה מוקצה לכל ישראל [עין ז"ן וי"ו]. אבל באמת אם חיישינן למוקצה, האיך מותר לקרות בו, ולכן יש סוברים שמטעם אחר לא יגע בו, משום דחיישינן שמא יטול הישראל המכתב מידו של האיני יהודי, ונמצא שעושה האיני יהודי העקירה, והישראל עושה ההנחה, וזה אסור מדרבנן. אמנם גם זה לא שייך אלא במביא מרשות הרבים לרשות היחיד, ולא מכרמלית, וכיון שעכשיו אין לנו רשות הרבים אין חשש בזהו"ל. ועוד, דכשעמד האיני יהודי בבית הישראל, כבר נגמרה ההנחה, דעמידת גופו הוה כעמידת חפץ, אך בזה י"ל דחיישינן שקודם שיעמוד, יטול הישראל מידו. ובאמת הרבה מתירין בזה, וגם הלבוש (פ"ד) כתב שלא ראה נוהגין כן. ע"ש. ומה גם בזמנינו כשמביאין מהבי דואר, אין זה בכלל דבר הבא מחוץ לתחום בשביל הישראל, דהבי דואר הולכת שלא בשביל כנות מכתב זה. ורק יש נוהגים לבלי לקבל מיד המביאו מהבי דואר. ואם המכתב חתום, אסור לומר להאיני יהודי שיפתחנו, אלא יאמר לו איני יכול לקרותו, וממילא יפתחנו. ואמנם רק יקראנו פעם אחת בעיון, לא בפה, ואח"כ לא יטלטלנו עוד, ויצניענו. [ועין ט"ו סק"ז ומג"א סק"כ]:

ו ומטעם איסור קריאת שטרי הדיוטות, אסור יב חז"ל אם זימן אורחים והכין להם מיני מגדים, וכתב בכתב כמה זימן, וכמה מגדים הכין להם, דאסור לקרותו בשבת. ולא מיבעיא בכתב דאסור, דיש לחוש שמא ימחוק אחד מן האורחים שלא לקרותו, או אחת מן המגדים. אלא אפילו כתוב על גבי הכותל בגובה, דליכא למיחש שמא ימחוק, ואפילו לא

פסקי משנה ברורה

אין במוש"ב (סק"ז): דאי אפשר כשמעיין, שלא ישא ויהן בעניני השטרות. [ו] במוש"ב (סק"ז ו"ח) כתב דאגרות של שלום אסור משום דמיחלף בשטרי הדיוטות, והתירו לעיין בהם, דשמא יש בה דבר שהוא צורך הגוף, ואינו דומה לשטרי הדיוטות שהם רק ערוך ממונו. [ו] במוש"ב (סק"ז): והאחרונים הסכימו דאין בזה משום מוקצה כלל, כדקיי"ל בסימן תקט"ו וכו', ואם מקפיד על אגרת להשתמש בה, כדרך הסותרים המניחים אגרת המסחר במקום המוצנע שלא

יאבדו, הם מוקצים ואסור לטלטלם. ובביה"ל (ד"ה ט"ו) כתב: היוצא מדברינו דעל הנגיעה אין להחמיר כלל, אבל על הקריאה והעיון נכון מאד להחמיר מי שהובא בשבילו, אם לא לצורך גדול, דאז יש לסמוך על המקילין. עיי"ש. [ו] בשע"צ (סק"ז): הרבה ראשונים סוברים דגם בזמן הזה יש רשות הרבים, וטוב לצאת ידי הכל. [ו] במוש"ב (ס"ג): אם לא לצורך גדול. ובשע"צ (סק"ז) כתב דלצורך גדול יש לסמוך להתיר אפילו ע"י ישראל.

טז כתב רבינו הב"י בסעיף ט' ישראל ששיגר דורון לחבירו ע"י אינו יהודי מערב יו"ט ונתעכב האיני יהודי והביאם ביו"ט מחוץ לתחום מותר אפילו למי שהובא בשבילו לאכלם, אבל אסור לכל ישראל לטלטלם חוץ לארבע אמות או חוץ לעיר המוקפת חומה או חוץ למבצר שידוע שהוקף חומה לדירה. עכ"ל. דבזה לא שייך לאסור למי שהובא בשבילו שהרי אין האיני יהודי מביא לו משלו שנגזור שמא יאמר הבא לי ומותר לכל הדיעות, ורק אם יש במינים במחובר צריך להיות סימן שלא החליפן אם יש מקום לחשוד בזה. ואם שלחו להביא וידוע שמוכרח להביא ביו"ט פשיטא שלעצמו אסור כדין דבר הבא מחוץ לתחום בשביל ישראל, דכי מפני שהוא בעצמו שלחו קילא טפי אדרבה בזה ראוי לקנוס אותו יותר מ

[עין מג"א סק"ו וע"ו סקט"ו]:

זו וכתב על זה רבינו הרמ"א, ודווקא שהיה דעתו מאתמול דלית ביה איסור מוקצה אבל אם לא היה דעתו מאתמול אע"פ דלית ביה איסור תחומין יש בו משום איסור מוקצה וכל של ישראל צריך הכנה מבעוד יום, ואפילו למי שלא הובא בשבילו אסור עכ"ל. וכוונתו דכיון דהפירות היו של ישראל והם היו חוץ לתחום הוויין כמוקצה וצריכים הכנה מבעוד יום וגריעי מפירותיו של אינו יהודי דא"צ הכנה כמ"ש בסימן תצ"ו (סק"ו), ולכן הצריך שיהא דעתו עליהם מערב יו"ט ואם לאו אסורים כמוקצה ואסורים לכל ישראל ומפרשי השו"ע [מג"א סק"ו וע"ו] סוף סימן מק"ה (סק"ה) חולקים עליו וס"ל דאין זה מוקצה, ורק בבהמות הרועות ואין נכנסין לעיר זמן ארוך שייך מוקצה ולא בפירותיה, מיהו ביו"ט שני נראה דוודאי יש להתיר:

בשביל בהמה [מג"א (סק"ה)], [ט"ו, ועיין אליה רנב]

ג ואפילו דבר המותר לשלו ישלחם דרך פיו שלשה בני אדם ההולכים ב

א. בערבוביא [אליה רנב (סק"ה)] אחריו אלא כל אחד ילך ב זה מזה, וכן אם כל אחד מותר דלא מיחזי כולי זה למקום אחד, ויש מי שאוכף בשלשה מינים אסור [מג"א סלמה (פ"ק סי' טו)]

ג. ומשפחין בגדים אע"פ שראוי לישען צורך יו"ט, ואפילו יש בהו

תקין באיזה אופן

א. מותר אדם לומר לרו שמאמינו ונתתן דמים תן לי גדי או טלה ולט ירך ולנחתום תן לי ככר ו ביצים וה' רמונים וכן כל שאינו מזכיר לו סכום דמים ולכן יזהר שלא יזכיר לו שם או קביים ולא סכום דמים ל ואשלם לך דמים כך וכך ולא כך וכך יש לך בידי תן לי כך כך וכך, ועיין לעיל סימן י

ב. בטה דברים אמורים, ב בחנוני אינו יהודי דבר שיש במינו במחובר או

תקטז דין איזה דברים מותר לשלוח ביו"ט ובו ה' סעיפים:

א. א. תנן בסוף פ"ק דביצה (ה) בית שמאי אומרים אין משלחין ביו"ט אלא מנות, כלומר אין שולחין דורון איש לרעהו אלא דבר המוכן ואינו עשוי להניחו למחר כגון חתיכות בשר ודגים, ובית הלל אומרים משלחין בהמה חיה ועוף בין חיים בין שחוטין, משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות אבל לא תבואה, כלומר דבתרתי פליגי, חדא דאפילו דבר שאינו מוכן עדיין כמו בעלי חיים שעדיין צריך לשוחטן מותר כיון שיכול לשוחטן, ופשוט הוא דצריך להיות שהות עדיין לשחוט ולמלוח ולבשל ולאכול דאל"כ הרי אינם ראויים על יו"ט. והשנית, שאפילו וודאי לא יאכלם כולם היום או לא ישתם שהם על ימים רבים כמו

יינות שמנים וסלתות דמשמע שהם בריבוי, מ"מ כיון שיאכל מהם ביו"ט או ישתה מהם מותר [ולכן חלקם נשתי נזתן], אבל לא תבואה מפני שאסור לטחון ביו"ט ואינם ראויים ליו"ט, ועיין מ"ש בסעיף ד':

ב. ואם יש איזה מאכל שיכול לעשות מתבואה י"א שמותר [ט"ו (סק"ה)], וי"א שאסור לפי שרוב תבואות עומדות לטחינה וי"א [אליה רנב (סק"ה)] נשט המגיד משנה פ"ה], ולפ"ז לשלוח בהמה העומדת לחלבה אסור שא"ל לשוחטה מטעם מוקצה [שס (סק"ה)] אם לא שהיא חולבת ושולח שיחליבנה וי"א וגם ביו"ט יכול לחלוב לתוך המאכל כמ"ש בסימן תק"ה (פניסס ב-ד). וכן מאכל בהמה אסור לשלוח לפי שאין טורחין

[א] במשנ"ב (סק"ה) ונשתי (סק"ה) כתב אסור בכל אופן, ובמקום שיש ע לבהמה כוודאי שרי, ואף תבואה יי [ב] במשנ"ב (סק"ה) ונשתי (סק"ה) כתב דרך מבוי המעורבת משום דאיושא דאף בחצר אסור, וכשעת הצוו

פשוט דלכו"ע אמרינן דאדעתא דעיר זו ליקט ועד. [א] במשנ"ב (סק"ה) כתב דהוא הדין אם המשלח ידע שלא יגיע להמקבל עד יו"ט הרי זה אסור להמקבל משום שנעשה איסור בשבילו. [ב] במשנ"ב (סק"ה) כתב דכל זה לדעת המחבר בסימן תצ"ה דאית ליה איסור מוקצה ביו"ט, אבל לדעת הרמ"א שם דלית ליה איסור מוקצה ביו"ט שרי. [א] במשנ"ב (ס): ואין לאסור אלא

פסקי טענה ברורה

בהיה לו לישראל עצמו פירות חוץ לתחום והביאם לו הנכרי ביו"ט וכו', ויש מקילין גם בזה, וכתב הא"ר דיש לסמוך עלייהו בשעת הדחק.

[א] במשנ"ב (סק"ה) כתב דמהאי טעמא נראה כמתעסק ביו"ט לצורך חול וע"כ אף במקום שיש עירוב אסור [ב] במשנ"ב (סק"ה) כתב דלדעת המחבר דאית ליה מוקצה ביו"ט אסור לשלוח בהמה העומדת לחלבה.

בעוהשי"ח

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

שו"ת

נשמת שבת

חלק ג (ב)

הלכות מוקצה

*

כולל בירורי הלכות בהלכות שבת המצויים
(השייכים לשו"ע סי' שי"ח - שי"ב)

*

כל אלה חוברו יחדיו בעזרת ד' יתכרך ויתעלה

ע"י הצעיר כאלפי

ישראל דוד הארפענעם

רב דביהמ"ד "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ח, שו"ת ויברך דוד ה"ח

ספר הינוך ישראל, סי' נשמת ישראל ג"ח

שו"ת מקדש ישראל ז"ח, וש"ס

ברוקלין נ.י. - אול תשע"ב לפ"ק

דפוס הכתב

שמה ירבה בשבילו, ממילא שמותר אף למי שנשלח לו ליהנות ממנו, וכ"כ בשו"ע הרב דינו מוקצה כלל ומותר לישראל ליהנות ממנו דלא שייך לחשוש שמא יאמר לו, וגם שלא הובא בשבילו שהמביאו הביאו למלאות רצון משלחו או בשביל עצמו לקבל שכרו, ובערוה"ש כ' דדואר של זמנינו ודאי אינו מוקצה דלא הובא בשביל ישראל דממילא הולכים הכי דואר לא בשביל כוונת מכתב זה.

אלא שהמג"א סיים דאפשר דהאוסרים סוברים דהוי מוקצה משום שלא היה דעתו עליו מער"ש, וכ"ה במג"א סוס"י תקט"ו, מיהו להלכה כבר כ' במ"ב בסי' תקט"ו (סקע"ב) דהפוסקים חולקים ע"ז, ורק אם הדבר הוא שלו ולא הביאם י"א דהווי מוקצה דכיון שלא הביאם אסוחי אסחי דעתיה מיניה, ובשו"ת סתרי ומגיני (סי' ט"ו) כ' שדואר שהגיע בשבת אף שהגיעו מחוץ לתחום אינו מוקצה אם ידע שצריכין להגיע וחשב עליהם, ואף בלא חשב עליהם מצדד שאינו מוקצה אבל לא החליט להורות כן, ולהלכה נראה להקל אף בזה למעשה כמ"ב הנ"ל ונמצא מה שהכלי נמצא מחוץ לתחומו כיון שהוכנס לתוך בית או חצר המעורב (שמותר לטלטל שם בשבת) בכה"ג אמרינן דכולא ביתא כד' אמות דמי].

עוד כ' המג"א שם דאם מקפיד על האגרת מלצור על פי צלוחיתו אסור לטלטלו עיי"ש ובלבד"ש דאז מוקצין מחמת חסרון כיס, ולכאורה גם אם אינו מקפיד אבל אין הדרך לצור בו פי צלוחיתו הוא ג"כ מוקצה כמוקצה דמחמת גופו דלא חזי למידי בשבת, אם לא בדבר שראוי ליתנו כספר לסימן ע' להלן], ולא הבנתי שאם ננקוט כמהר"מ ממילא שמותר לו בעצמו לקרות בשבת וליהנות ממנו, ממילא שזה עצמו משויה ליה כלי, ועומדין לתשמישן [אם לא כשיודע שכתוב בהן עניני משא ומתן שאסורין משום שטרי הדיוטות] שו"מ שעמד בכך בס' תורת שבת (סקכ"א).

L

סימון רצ"ב
שאלה - קטלוג מסחריים - עלוני פרסומות.

תשובה - קטלוג דינו ככשמלא"א (דמותר לצוגומ"ג), ועלוני פרסומות הנזרקין ונדרסין הן מוקצין מחמת גופן. כמבואר בארוכה בדברינו בתשובות שבדיני כלי שמלאכתן לאיסור.

סימון רצ"ג
שאלה - דואר שהגיע בשבת אם הוא מוקצה (וליקחו מתיבת הדואר) ומהו באלו שבאו מחוץ לתחום], ומהו להצניעם כשמפוזרות על פני הקרקע.

תשובה - . מבואר בשו"ע (סי' ש"ז סי"ד) דאגרת שהובא בשבילו מחוץ לתחום טוב ליהדר שלא יגע בו משום מוקצה, ויוצא דאילו ההובא איליו מתוך התחום מותר לטלטלו, לא מיבעיא אם רשאי לקרותו בשבת (שמה כתב בו דבר שצריך לו ולא מיקרי שטרי הדיוטות) דהוא כלי גמור, אלא אף באופן שאסור לו לקרותו בשבת משום איסור קריאת שטרי הדיוטות (וכגון שיודע שאין כתוב שם צרכי הגוף) והטעם משום שראוי לצור על פי צלוחיתו, משא"כ בהובא בשבילו מחוץ לתחום שאסור לו בהנאה, מיהו במ"ב (סקנ"ו) מביא שהאחרונים הסכימו דאין בזה משום מוקצה כלל כדקיי"ל בסי' תקט"ו דדבר הבא מחוץ לתחום אין בה איסור מוקצה אפילו למי שהובא בשבילו דאסור לו ליהנות ממנו הואיל וראוי לישראלים אחרים ליהנות ממנה (ול"י למה לא הביא שכן הוא בסי' שכה"ה ס"ח), ולפי מה שמביא המג"א (סק"כ) מהג"מ משם מהר"מ דבאגרת בכלל לא שייך גמור שמא יאמר לו לך והביא, וכן לא שייך בזה

בו פי צלוחיתו, בטלנו מקריאתו, גבי ספסל יניח הספסל, ונמצא לא ששוב מותר. (כ) יוצא שאף כי מקפיד עליה, והכ"כ בעתון יה לעשות עמה עתון חדש שכל א להשתמש בו יש בעתון כמה בזה אינו מקפיד בס' ברית עולם לעטוף בו דבר לא גמור קריאתו בו. א לם להקל ראש שקשה למצוא יה טעם שיהיה מיניה וממילא אגר"מ דאזון יקוראין בשבת הן מוקצין אף (ו) ואי"ה בחלק לימודי זכות על ונים בשבת. ב בתופה ונימא להצניע בשבת אים שעתון כזה שיב כמו צורך, ובמקום אחר

ז

זמנתה לנידון שאלתינו הנה יש כמה סוגי דואר שונים זה מזה

א הנה אם הגיעו שטרי הדיוטות (כשטרי מסחר וענייני משא ומתן וחשבונות כגון בילל"ס וכדומה) שהוא צריך להם ועתיד להצניעם, אלו מוקצים מחמת גופן הם, שהרי אסור לקרותם בשבת (כבשו"ע סי' ש"ז סי"ג), ולא זאת שהם מוקצים ככשמל"א (מאחר שהם מיוחדים למסחר, ועוד מדאסור לקרותן הרי לא חזי לשימוש) אלא נעשים מוקצים מחמת גופו מאחר שמקפיד עליהם שלא להשתמש עמהם שימוש אחר, וכן לא ישתמש עמהם לצור אותם על פי צלוחיתו, ועוד שבכלל אין הדרך כהיום להשתמש עם ניירות רגילים לצור אותם על פי צלוחיתו, וכמבואר במג"א (סי' ש"ז סוסק"כ) דאם מקפיד על איגרת לצור ע"פ צלוחיתו אסור לטלטלו ועיי"ש בפמ"ג ובלבו"ש דאז דינו כמוקצה דחס"כ (ועיי"ש במחצהש"ק, מ"מ כתבנו שהיום אין משתמשין באיגרת לצור ע"פ צלוחיתו, ודוק), פי' דדינו כבעלמא בכשמל"א שמקפידים עלה שלא לעשות עמה שום שימוש אחרת דזהו יסוד של מוקצה דחס"כ.

זמנא אם חברת הבי דואר הניחו אותם על הקרקע אסור לו להגביהם (ולהכניסן) ולטלטלן ממקומן (אפילו מעכבים ההילוך שי"ל דחשיב לצורך מקומן, אם לא לצדדם אצדודי ברגליו דזה מותר (במקום שיש עירוב)).

ונראה שאם תוכן הדואר הוא סוג דואר האסורה לקרות בשבת והוא מקפיד עליהן שלא להשתמש עמהן עד שיקרותם (וכל שכן אם גם אח"כ הוא עתיד להצניען לכתבי חשבונותיו) אסורה בטלטול אפילו כשהדואר מונע בתוך ענוועלאו"פ והוא יכול לעשות איזה שימוש עם הענוועלאו"פ (כגון להניחו לתוך ספר לסימן), דכיון שעצם הדואר מוקצית מחמת גופו (ולא ישתמש עמו לצור על פי צלוחיתו) שוב

נעשית המעטפה בסיס להדואר ודינו כהדואר עצמו.

ובכה"ג אף אם הדואר מפוזר בחוץ וחושש להפסד אסור לו ליקחם בידו כדי להצניעם שאף במקום הפסד אסור לישראל לטלטל מוקצה כמבואר בכמ"ק (וכמו שאסור לטלטל מוקצה מחמת גופו מחמה לצל).

ב ואם השטרי הדיוטות הם דברים שאינם מקפיד עליהן מלהשתמש עמהן שימוש אחר (כגון לצור ע"פ צלוחיתו, או שאר מיני שימושים המתהוים, או כגון להשימן לתוך ספר לסימן) נהי שסוכ"ס אסור לקרותן דלמעשה הן שטרי הדיוטות, מ"מ מותר לטלטלן לצורך אותו השימוש שהוא רוצה, כשאר כשמל"א דמותר לטלטלן לצוגומ"ק [וצע"ק לשון המ"ב שם סקנ"ה דאיגרת אינו מוקצה דאף שאינו כלי מ"מ הלא ראוי לצור ע"פ צלוחיתו, משמע דאם אינו ראוי לצור ע"פ צלוחיתו הוא מוקצה מחמת גופו משום שאינו כלי, וצ"ע חדא למה אינו כלי שהרי בימות החול ניתן לקרות מתוכה].

ז"ע בסוג דואר זה מהו אם הדואר מתגלגל על הקרקע (שחברת הדואר זרקן על הארץ) ואינו רוצה לדרוך עליהן כדי שלא ללכלך מהו בטלטול, אם זה חשוב לצורך מקומו שהרי רוצה לעבור וזה מעכבו, או דילמא כיון שסיבה מניעת הילוכו שם הוא שלא להפסיד המוקצה דינו כמחמה לצל דאסורה (בכשמל"א), ומסתבר להקל שאילמלא הוא רוצה לעבור פה לא היה מפריע לו מה שהדואר מונח פה על הקרקע, ולא היה מטלטלו מכאן לצורך המוקצה מחמה לצל.

ג ואם הגיעו דברים המותרים שרשאי ושיכול להשתמש בהם וליהנות ממנו בשבת שאינם מוקצין, כגון שהגיע קובצי תורה או קונטרסי סיפורי צדיקים וענייני חינוך כמו את האידישע-ליכט שיכול לקרותו בשבת דמותר

לטלטלן, דנראה דגם ספר סיפורי צד בדרך שטרי הדיוטות כמו ד"ת, ועוד ש הוזכרו בתוכה גם איזה דברי תו

קריאת סתם אגרות

כגון מה שהבנים או הכנות שולחין נ בשו"ע סי' ש"ז סי"ג מבוא אגרות שלומים אסור לקרות בשבת מי שטרי הדיוטות, אבל מבואר שם (בסי' לקרות באגרת השלוחה איליו אם אינו כתוב בה, והטעם דשמא כתוב בו דבר (או להמשלח) לצורך גופו ולא דנ הדיוטות, אלא שמבואר בפוסקים דכל יודע מה כתיב בתוכה, אבל אם יודע צורך הגוף אסור לקרותה מצד איס שטרי הדיוטות (ע' שו"ע הרב סכ"ו), באגרות של זמנינו דבדרך כלל אין הגוף, דצרכי הגוף מודיעים (או מבקשי הטעלעפארן, וא"כ לכאורה אסור וממילא שמוקצין (וע' בס' שולחן שלם יא וצ"ע).

קריאת מכתבי הזמנות (אינוויטע)

נראה דמותר לקרות מכתבי הזמנו וכר-מצוות, והוא לפי המבואר בדבר שלא שייך גביה שמא ימחוק) אינו בעל הסעודה שמסדר הזמנות (הקרואים) ואינו אלא מחמת גזירת שטו (שאסור משום ממצוא חפצין) אז אם מצוה יש להקל לקרותו, שהוא בכלל ד דשוי (דדוקא המצאת חפצין הפרטייני והכא נמי לא שייך בזה שום מחיקה) אינו בעל הסעודה, ועוד טעמים) ומסתו מכתבי הזמנות הוא מצוה, חדא משום בסעודת מצוה, ובחזונה משום מצות ' וכלה, ומשום להרבות ריעות בישראל מחלוקת אם לא ישתתף) וכיון שמו

למטלטלן, דנראה דגם ספר סיפורי צדיקים אינו בגדר שטרי הדיוטות כמו ד"ת, ועוד שבדרך כלל הוזכרו בתוכה גם איזה דברי תורה.

קריאת סתם אגרות

כגון מה שהבנים או הבנות שולחין מן קצמ"פ בשו"ע סי' ש"ז ס"ג מבואר דאפילו אגרות שלומים אסור לקרות בשבת משום גזירת שטרי הדיוטות, אבל מבואר שם (בסי"ד) דמותר לקרות באגרת השלוחה איליו אם אינו יודע מה כתוב בה, והטעם דשמה כתוב בו דבר שצריך לו (או להמשלה) לצורך גופו ולא דמי לשטרי הדיוטות, אלא שמבואר בפוסקים דכל זה כשאינו יודע מה כתיב בתוכה, אבל אם יודע שאין בה צורך הגוף אסור לקרותה מצד איסור קריאת שטרי הדיוטות (ע' שו"ע הרב סכ"ו), ויש לדון באגרות של זמנינו בדרך כלל אין בהם צרכי הגוף, הצרכי הגוף מודיעים (או מבקשים) על ידי הטעלעפאון, וא"כ לכאורה אסור לקרותן, וממילא שמוקצין (וע' בס' שולחן שלמה ח"ב דף י"א וצ"ע).

קריאת מכתבי הזמנות (אינוויטעישני'ס)

נראה דמותר לקרות מכתבי הזמנות לחתונות ובר מצוות, והוא לפי המבואר בפוסקים דבדבר שלא שייך גביה שמא ימחוק (כגון שהוא אינו בעל הסעודה שמסדר הזמנות פי מספר הקדושים) ואינו אלא מחמת גזירת שטרי הדיוטות (שאסור משום ממצוא חפצין) או אם הוא לצורך מצוה יש להקל לקרותו, שהוא בכלל חפצי שמים דשרי (דרוקא המצאת חפצין הפרטיים אסורים), והבא נמי לא שייך בזה שום מחיקה (חדא שהוא אינו בעל הסעודה, ועוד טעמים) ומסתבר דקריאת מכתבי הזמנות הוא מצוה, חדא משום השתתפות בסעודת מצוה, ובחתונה משום מצות שמחת חתן וכלה, ומשום להרבות ריעות בישראל (ולמנוע מחלוקת אם לא ישתתף) וכיון שמותר לקרותן

ממילא שאינו מוקצין, לא מיבעיא אותן שאינן סגורין בענוועלאו"פ אלא אף אותן הסגורין הלא יוכל לידע מהשמחה ע"י קריאת האדרעס"ע שמעבר הענוועלאו"פ, ועוד שלהלן כתבנו דמה שהוא סגורה בענוועלאו"פ זה לא משווייהו מוקצה [ובפרט אם כתובה בלשון הקודש דבכה"ג מבואר ברמ"א (סי' ש"ז סוסט"ז) דבכל אופן (אפילו אינן מצוה) שרי לקרותן דלימוד הלשון של לשה"ק מצוה הוא, והסכים לכך המג"א, אלא שהמ"ב (סקס"ד) כ' להחמיר בזה].

דואר הסגור בתוך ענוועלאו"פ

דן יל"ע מהו אם הגיעו דואר מסוגרים בתוך ענוועלאו"פ כשיודע שבפנים מונח דבר שאינו מוקצה [כגון מכתבי בקשה לצדקה וחסד, או פרסומות שיעורים, וכל שכן מכתבי דברי תורה] אם אמרינן דמאחר שהמכתב סגור ואינו יכול לקרותו בשבת [ע' בה"ל סי' ש"מ בדבר איסור פתיחת אגרות] הוא מוקצה ככשמל"א, אבל בשו"ת נשמת שבת ח"ז סי' רפ"ב כתבנו שיש מקום להתיר אף לישראל לקרוע ולפתוח את הענוועלאו"פ (שלא במקום הדיבוק) דרך קלקול והשחתה (כהו"ן, ובצירוף הפוסקים דבדבר שהוא גוף אחד כנייר אין בו איסור קרוע כלל, ובצירוף היתר שבירת חותלות של תמרים), ממילא י"ל שהמכתבים המותרים בקריאה כנ"ל אינן מוקצין דחזיין לצרכו (דמותר לקרות מכתבי צדקה או מצוה דלא מיחלפי בשטרי הדיוטות), ואף שהמנהג להחמיר שלא לפתוח מכתבים בשבת, ונתקבל אצל העולם לאיסור (ואם יראו אדם קרוע מעטפה בשבת יחשבוהו למחלל שבת) קשה לומר דמהאי טעמא כבר יהיו מוקצין [ע' מה שכתבנו בסי' ר"ד אם מאכל האסור מחומרא נעשית מוקצה], ועוד שעכ"פ ע"י גוי מותר לו לפותחן (כמו שכתבנו שם בסי' רפ"ג, אלא שלכתחלה יאמר לו בדרך רמז כמ"ב סי' ש"ז סקנ"ו ובסי' ש"מ סוסקמ"א).

מיהו אם ברעתו כהחלט להצניעו כדי לפותחו אחר השבת (שרוצה לענות את בקשות הצדקה) נמצא שמקפיד עלה שלא לצור בו פי צלוחיתו, ועוד שבלא"ה הלא בזמנינו אין הדרך להשתמש עם ניירת לצור בו פי צלוחיתו.

שו"ר בשו"ת אג"מ (או"ח ח"ה סי' כ"א אות ה') דבזה"ז אסור לטלטל מכתבים שהגיעו בשבת דהיות דאין לתלות שמא יש שם דבר נחוץ לצורך הגוף דבזה"ז הדרך להודיע דברים נחוצים ע"י הטעלעפאן על כן אסור לפותחו בשבת אף ע"י נכרי, ושוב הוי מוקצה [וע"ע בדבריו שם בס"י כ"א אות א' דמה שיכול להשתמש בהדואר כמראה מקום בין דפי הספר לא מהני כיון שאינו מיוחד לכך לא חשיב כשביל זה לכלין, אבל דעת הגרשו"א ז"ל (בס' טלטולי שבת) שאף בזה"ז מותר לפותחו ע"י נכרי דיתכן שיהנה ממנו בשבת, ואפילו אגרת שלום גרידא (דאסור לקרותו) אינו מוקצה משום שרגילין להשתמש בו לסימן בתוך ספר וכדומה, מיהו אף לדברי בעל אג"מ אם יודע שכתוב בהם דברי תורה (או דברי חכמה) שמותר לקרותם, וננקוט שמותר לקרוע אותם ולפותחם (עכ"פ ע"י נכרי) שוב אינו מוקצין. L

כשנודע שמביא הדואר הוא יהודי מחלל שבת

וזאת לדעת שאם יודע שמי שמביא אצלו הדואר הוא יהודי מחלל שבת רח"ל אסור ליהנות או לקרות שום דבר שהביא כדקיי"ל ריש סי' שיי"ח דאף אחרים אסורים ליהנות בשבת ממלאכת שבת (כל שכן למי שהובא בשבילו), ואף להמקילים באיסור דרבנן, והלא רה"ר דידן ה"ה כרמלית, היינו בשוגג, אבל אלו מזידים הם (אף שנימא שהם בכלל תינוקות שנשבו אסור, ועכ"פ שוגגים ודאי דלא הוי, וע' בס' שלחן שלמה רס"י שיי"ח), וממילא שאף לשיטת החי"א (המובא בבה"ל רס"י שיי"ח ד"ה אחת) דבמוציא

מרשות לרשות שלא נשתנה הדבר מכמות שהיה יהא מותר בשוגג אפילו לו אפילו בו ביום, ובמנוח עכ"פ במוצ"ש יע"ש, מיהו כאמור שבמוצ"ש יהא רשאי ליהנות ממנו אפילו מיד (ובפרט המא שהמביאו עושהו עבור משלחיו הבי דואר), אבל מן הסתם אין לחוש שמא המביא הדואר הוא יהודי מחלל שבת דאזלינן בחר רובא דעלמא שהם גויים, דכל דפריש מרובא פרישן.

מפתחות של קופסת הדואר

פשוט שהמפתח של תיבת הדואר אינו מוקצה, אף שבדרך כלל רובא דרובא של הדואר הם דברים המוקצים, אבל הוא קבוע בהדיא גם לדברים המותרים (שמגיע לכל אדם כקונטרס קריאה וענינים ציבוריים) ועוד שמצוי אצל כמה אנשים שלעת מצוא מצניעים איזה דברים בתיבת הדואר. L

☆☆☆

סימן רצ"ד

שאלה - ספאנט"ש רטובה אם הוא מוקצה, ומהו מטלית (שמאט"ע) המיוחד לנגב ולשפשף ולהדיח עמו הבית (וכמה פעמים נשאר בתוך כיור הסינק), ומהו באינה רטובה.

תשובה - דינם ככשמל"א (אפילו כשיבשה), ובעודן רטובים אסור לטלטלן, אבל מותר להוציאם מהכיור ע"י כף או מזלג, כשאינה רטובה דינו ככלי שמלאכתו לאיסור דמותר לטלטלו רק לצורך גופו ומקומו [לפי המבואר בשו"ע סי' ש"כ סי"ו שאסור לקנח בספוג (שאין בו בית אחיזה) שאי אפשר לקנח בלא סחיטה], ואין לומר דהוי נמי מיוחד לדבר המותר שהרי כמה פעמים משתמשים בו כשהוא יבש כדי לנגב בו מקום שנתלחח (באופן שאין בו לא משום ליבון ולא משום

סחיטה) שזהו דבר המותר ש"ב סי"א ועוד, דמ"מ היות לאיסור (באופן) שיש בו כמבואר בפמ"ג דכלי המיוז אזלינן בחר רוב תשמישו [שו (ריש פ"ט) שרק מטלית ו הכלים דינו ככשמל"א, אבי מוקצה דראוי לקנח בו ביבש. מטלית היינו בלויי אלונט (שמאט"ע) קטנה שקונים ב את השולחנות ואת השיש (ק ככשמל"א שמיוחדים לשטיפ האסורה]

מיהו בעודה רטובה י"ל ש: גזירה שמא יבוא לי הרמ"א (סי' ש"א סמ"ו) ל שמקפיד על מימיו [וכן מירכותיה מוקצית מחמת (כבשו"ע סט"ז)], והכ"נ כ כשנוטלו בידו כדי שלא תוסו לקנות כשישפוך איזה דבר צ"ע בזה), ועוד שבדרך כלל בשעה שמגביהו לטלטלו, ו הלא אינה ראוי למידי ומוקצ שכתבנו בס"י תרס"א תרס"ג רטובים), וממילא שאף אם א אסור לטלטלו לצורך

וי"ע ספאנט"ש רטובה בו (שהיתה מונחת בכי אם אמרין נמי דמי לבגד שאפילו אם היתה רטובה בו אח"כ דאינה מוקצה (ולא דאיצקאי לביהשמ"ש איה דהוי כגמר בדי אדם, שסופ במשך השבת (או משום ש עשרה בני")